

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3193/2023. (IV. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.III.454/2021/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A gazdasági társaság indítványozó jogi képviselője (dr. Gyalog Balázs ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] A vesztegetés elfogadása miatt indult büntetőügyben az ügyészség indítványozta, hogy az indítványozóval szemben a bíróság szabjon ki pénzbírságot a jogi személlyel szemben alkalmazható büntetőjogi intézkedésekről szóló 2001. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Jszbt.) alapján, mivel a természetes személy vádlottak egyértelműen a jogi személy tevékenysége körében jártak el, a jogtalan előny kérése és megszerzése a jogi személy tevékenysége körében történt, és a cselekmény a jogi személy javára előny szerzését eredményezte. Az elsőfokú bíróság elutasította az indítványt, mert a Jszbt. 13. §-a alapján a jogi személlyel szembeni intézkedés alkalmazását az ügyészségnek a terheltekkel szemben emelt vádiratban kellett volna indítványozni. Az ítélettel szemben kizárólag az ügyészség nyújtott be fellebbezést, a másodfokú bíróság azonban helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.
- [3] A legfőbb ügyész felülvizsgálati indítványa alapján a Kúria 2022. április 13-án meghozott Bfv.III.454/2021/8. számú végzésével hatályon kívül helyezte az első- és másodfokú bíróság az indítványozóval szemben előterjesztett büntetőjogi intézkedés alkalmazására irányuló indítványt elutasító részét, és új eljárásra utasította az elsőfokú bíróságot. A Kúria megítélése szerint az ügyészségnek egészen a bizonyítási eljárás befejezéséig van lehetősége a jogi személlyel szembeni intézkedés alkalmazására. A Kúria álláspontja szerint a Be. és a Jszbt. szabályainak együttes értelmezéséből az következik, hogy a vádirat benyújtását követően, de a vádirati tényállásra alapítottan indítványozott jogi személlyel szemben alkalmazható intézkedést a bíróságnak érdemben el kell bírálnia.
- [4] 2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Az Abtv. 27. §-a alapján kérte a Kúria Bfv.III.454/2021/8. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [5] Az indítványozó az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Az indítványozó álláspontja szerint az első- és másodfokú bíróság helyesen értelmezte a Jszbt. rendelkezéseit, és az ügyészség indítványa nem felelt meg a törvényes vád feltételeinek. Erre tekintettel az ügyészi indítvány érdemi elbírálását előíró kúriai végzés az indítványozó álláspontja szerint a jogállami klauzulába ütközik és ellentétes a tisztességes eljáráshoz való joggal. Alapvető alkotmányjogi kérdésnek tartja, hogy megfelel-e a büntetőeljárás jogállami garanciáinak az indítványozóval szemben lefolytatandó büntetőeljárás úgy, hogy annak az ügyészséggel kötött egyezség folytán nincs természetes személy terheltje, és a vádirat az indítványozó jogi személy vonatkozásában nem rögzít konkrét büntető törvényi tényállásba ütköző cselekményt.
- [6] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [7] 3.1. Az Alkotmánybíróság mindenképp megállapítja, hogy a Kúria Bfv.III.454/2021/8. számú végzésével hatályon kívül helyezte az első- és a másodfokú bíróság ítéletét, és új eljárásra utasította az elsőfokú bíróságot. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Ügyrend 32. § (3) bekezdése alapján főszabály szerint nincs helye

alkotmányjogi panasznak a Kúria hatályon kívül helyező és új eljárásra utasító határozatával szemben, tekintettel arra, hogy az eljárás még folyamatban van. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás 3. pontja szerint kivételesen a jogerős ítéletet hatályon kívül helyező és az alsóbb fokú bíróságot új eljárásra utasító kúriai döntés is lehet alkotmányjogi panasz tárgya, ha az abban állított alapjogsérelem magával a hatályon kívül helyező és a hatóságot vagy bíróságot új eljárásra utasító határozattal függ össze. Ilyen eset, ha éppen a jogerős döntés hatályon kívül helyezése és az új eljárásra utasítás okoz az indítványozónak alapjogsérelmet, mint ahogyan jelen ügyben is állítja az indítványozó.

- [8] 3.2. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve, amely jelen ügyben teljesült. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.
- [9] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésének megfelelően alkotmányjogi panasz előterjesztésére csak valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozással van lehetőség. Az Alkotmánybíróság állandó joggyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére alkotmányjogi panasz csak kivételesen, a visszaható hatályú jogalkotás és jogalkalmazás, valamint a felkészülési idő hiánya esetén alapítható {lásd például: 3271/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [9]}. Az indítványozó arra tekintettel állította az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét, hogy a Kúria nem megfelelően értelmezte a jogi személlyel szembeni intézkedés alkalmazására tett indítvány előterjesztésére vonatkozó szabályokat. Ennek megfelelően a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állító indítványi elem nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti feltételt.
- [10] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben előterjesztett része megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt további formai követelményeknek.
- [11] 3.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírői döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [12] Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a Kúria támadott határozata – az első- és a másodfokú bíróság döntésével szemben – előírja az ügyészség indítványának érdemi elbírálását, holott az az indítványozó álláspontja szerint nem felelt meg a törvényes vád kritériumainak.
- [13] Az Alkotmánybíróság már több ügyben kimondta, hogy a bírői döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírői határozatok által okozott valamennyi – vélt vagy valós – jogsérelem orvoslása eszközének, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható {lásd például: 3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [14] Az Alkotmánybíróság a konkrét ügy vonatkozásában megállapította, hogy a Kúria részletesen kifejtette és indokolta, hogy a Jszbt. szabályai szerint mikor és milyen feltételek mellett lehet indítványozni a jogi személlyel szembeni intézkedés alkalmazását. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint annak megítélése, hogy a jogi személlyel szembeni intézkedés alkalmazásának indítványozására mikor és milyen feltételekkel kerülhet sor, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül. Önmagában az a tény, hogy az indítványozó valamely kérdésben (jelen esetben jogi személlyel szembeni intézkedés alkalmazására irányuló indítvány érdemi elbírálásának kérdésében) nem osztja az ügyben eljáró bíróság jogi álláspontját, illetőleg az indítványozó szerint valamely jogszabályi rendelkezést az eljáró bíróság megsértett, még nem vet fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírői döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, függetlenül az indítványozó érveinek helytállóságától vagy azok esetleges helytelenségétől {lásd például: 3275/2022. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [15] 3.4. Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, valamint az indítvány nem támasztotta alá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapul vételével az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdések alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2023. március 28.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1772/2022.

